

Emilio MARIN

KRONIKA

IZVJEŠĆE O RADU ARHEOLOŠKOG MUZEJA U SPLITU U 2003. GODINI

UDK: 903/904:069.02] (497.5 Split)

Stručni članak

Primljeno: 30. 1. 2004.

Odobreno: 30. 1. 2004.

Emilio Marin

HR, 21000 SPLIT

Arheološki muzej

Zrinsko-Frankopanska 25

Od brojnih poslova koje je Arheološki muzej Split obavio u 2003. ponajviše ih je, kao i dosada, iz redovite djelatnosti koju ostvaruju njegovi zaposlenici te iz posebnih ugovora, poglavito s Ministarstvom kulture, kojima se, temeljem tako dobivenih namjenskih sredstava, obavljaju poslovi investicijskoga karaktera, terenskoga arheološkoga rada, izdavačke i izložbene djelatnosti, te međunarodne suradnje. U tom okviru, posebno ističemo poslove oko pripreme izložbe *Augusteum Narone*, a želimo naglasiti i nastavak informatizacije Muzeja. Od ostalih poslova posebice napominjemo pripreme za organizaciju znanstvenoga skupa 2004. i izložbe o kultu sv. Dujma, a u prigodi obilježavanja 1700 godina od njegove smrti.

OBNOVA ZGRADE I LAPIDARIJA ARHEOLOŠKOG MUZEJA

- uređen je i opremljen depo za rimsko-provincijalnu zbirku (tzv. *Buletino*): (ožbukani i obojeni zidovi, postavljena nova električna instalacija i rasvjeta te montirane metalne klizne police za pohranu arheološkoga materijala)
- obavljena je detaljna sanacija ulaznoga trijema; injektirane su pukotine na kamenim zidovima, saniran je polukružni svod na način da je ojačan dvostrukom pocinčanom metalnom mrežom, te specijalnim postupkom ožbukani; na terasu iznad ulaza postavljena je kvalitetna hidroizolacija
- u preparatorsko-konzervatorskoj radionici ugrađen je sustav za ventilaciju (na pet lokacija postavljeno je pet usisnih grana i snažan ventilator za izbacivanje

- zraka s pet brzina) pa je na taj način poboljšano prozračivanje prostorija i smanjena opasnost od koncentracije opasnih plinova
- u radionici kućnoga majstora stara i dotrajala električna instalacija u cijelosti je zamijenjena novom
 - zastarjela vatrodojavna centrala zamijenjena je novom, a postojećim nadzornim kamerama pridodan je video
 - na glavnim ulaznim željeznim vratima montiran je parlafon, električna brava i nadzorna kamera
 - na prva polja lapidarija, lijevo i desno od ulaza, postavljena je probna nova crvena betonska podloga
 - ulaz u Muzej ispod terase i dio terena ispred ulaza u Muzej, od vrata do kolnika, pokriven je kvalitetnim kamenom i masivnom kamenom rampom, a lijevo i desno od kamene staze hortikulturno su uređene travnate površine
 - brinulo se o sigurnosti Muzeja (kontakti s G. S., organiziran obilazak i nadzor djelatnika praznikom, blagdanom i prema potrebi, atestiran je vatrodojavni sustav, elektrika i sl.)
 - redovito je održavan istočni i zapadni vrt lapidarija
 - ispomoć pri organizaciji i pripremi terenskih radova
 - nabavljan sav potreban potrošni materijal
 - obavljani svi računovodstveni, knjigovodstveni i blagajničko - dostavljački poslovi.

INVENTIRANJE I OTKUP ARHEOLOŠKIH PREDMETA

- upisano u knjigu inventara za Naronu 440 keramičkih predmeta iz Augusteuma Narone
- inventirano 48 staklenih predmeta iz Augusteuma Narone
- inventirana dva metalna i dva koštana predmeta iz Augusteuma Narone
- inventirano 85 komada novca s lokaliteta Plečaševih štala i Gornjih njiva; podaci ubačeni u program NUMIZ
- inventirano osam jantarnih predmeta iz Narone i 24 keramička predmeta iz Narone
- identificiran novac s Palagruže s istraživanja 2002., identificiran keltski novac u zbirci AMS, obradba novca s Brača otkupljenoga od D. Vrsalovića, početak obradbe republikanskog novca iz zbirke Kalodera
- otkup dviju privatnih arheoloških zbirka iz Trilja (I. Vrgoč, sa četiriju lokaliteta, ukupno 791 predmet, od srednjeg neolitika pa do antike) i Otoka kod Sinja (V. Samardžić, s dvaju lokaliteta, ukupno 848 predmeta, od srednjeg neolitika pa do srednjeg vijeka)
- poklonjena jedna kamena sjekira iz Škripa s Brača.

POSJET MUZEJU I ARHEOLOŠKIM LOKALITETIMA

Ukupno je tijekom 2003. Muzej posjetilo 3 070 posjetitelja.

Povodom Dana grada Visa kustos Boris Čargo proveo uzvanike, među kojima je bio premijer gosp. Ivica Račan i mnogi ministri Vlade RH, po Zbirci u Visu.

Jagoda Mardešić vodila je sudionike VIII. međunarodnog kolokvija o problemima rimskoga provincijalnoga umjetničkog stvaralaštva po Saloni 7. svibnja, dok ih je Zrinka Buljević vodila po Muzeju 10. svibnja.

Branko Kirigin vodio zamjenika britanskoga veleposlanika gosp. Edvarda Massona kroz Muzej 16. srpnja.

Ravnatelj Muzeja vodio je zamjenika veleposlanika Izraela gospodu Galit Ronen po Muzeju i Dioklecijanovoj palači 10. listopada, te skupinu s Hebrew Universityja po Muzeju 16. rujna, kao i skupinu polaznika seminara *Europa nostra* 15. rujna. Također, vodio je skupinu članova Francuske akademije i nekolicinu počasnih gostiju, koji su nazočili predaji mača na svečanosti u HNK, po lokalitetu Narone 7. prosinca, kao i Salone 8. prosinca (A. Laronde, J. Marcadé, R. Etienne, D. Knoepfler, O. von Habsburg, M. Vickers, F. Prévot, J. Vranyczany Dobrinović, M. Zaninović i N. Balić).

Damir Kliškić vodio kroz Muzej skupinu arheologa i povjesničara sa Sveučilišta Harvard, SAD. B. Čargo vodio je skupinu profesora i studenata arheologije s ljubljanskog Sveučilišta. Drugi kustosi vodili su niz skupina. B. Čargo vodio je kustose iz zagrebačkih muzeja i profesore iz metkovačke Gimnazije po viškim arheološkim lokalitetima i Zbirci.

Posjet lokalitetu i Zbirci Narone vrlo je velik; poznato je da Muzej ne naplaćuje ulaznice već Gradsko kulturno središte Metković. Kako smo se uvjerali da brojevi posjetitelja koji su nam očitovani nisu realni, a budući da nemamo izravna uvida u to, ove godine više ne izvješćujemo o tom broju.

Ante Piteša vodio je skupinu norveških arheologa i povjesničara po Trogiru, a potom E. Marin po Naroni. Z. Buljević je istu skupinu vodila po Muzeju.

Emma Višić-Ljubić vodila je 12 organiziranih skupina posjetitelja po lokalitetu (Udruga turističkih vodiča, gospodarstvenici za određivanje ISO kvalitete proizvoda, Zapovjedno-stožerna škola "Blago Zadro", Ekonomska škola Split, za sudionike skupa Alpe Adria, OŠ Sinj, OŠ Metković, skupina američkih turista u organizaciji Turističke agencije Atlas, OŠ "Miroslav Krleža" iz Zagreba, Samostalni sindikat ugostiteljstva i turizma Hrvatske, OŠ "Mertojak", gosp. Bajić /dir. Velekema/ s poslovnim partnerima iz Slovenije, gosp. Drnas s kolegama iz Zavoda za geodetsko-katastarske izmjere), te pojedinačno: gosp. dr. Klaus Reinhardta i njegovu suprugu, te gđu mr. Birthe Kjølbbe-Biddle i gosp. Martina Biddlea.

Tijekom cijele godine Salonu je posjetilo oko 19 500 posjetitelja. Posredstvom agencija Salonu je posjetilo 13 145 posjetitelja. Salonu je posjetilo 442 djece predškolskoga i 2 246 školskoga uzrasta.

Tiskane su nove ulaznice za posjetitelje Salone u nakladi od 48 000 komada.

Tiskane su nove ulaznice za Zbirke u Visu i Komiži. Zbirku u Visu posjetilo je oko 1 000, a Zbirku u Komiži (Palagruža) oko 800 posjetitelja.

KNJIŽNICA

Knjižničarski poslovi

Obradba novih knjiga, rezanje članaka za hemeroteku, rad sa čitačima, fotokopiranje, revizija zamjene stranih časopisa, obradba knjiga otkupljenih od M. Zaninovića, skladištenje novih izdanja Muzeja, slanje knjiga u zamjenu, rad s talijansko-španjolskom ekipom.

Arhivski poslovi

Davanje na korištenje arhivske građe: arhiv i protokoli Muzeja, arhiv L. Jelića, arhiv Jerolima i Julija Bajamontija, arhiv F. Carrare, rukopisi A. Matijaševića Carramanea, terenske bilježnice M. Abramića, grbovnici J. Buffalisa, beneventanski rukopisi, rukopis D. Zavorea, zbirka pergamena.

-Obradeno novih knjiga – 844 sv.

-Čitači – 388

-Korišteno knjiga – 1235 sv.

IZDAVAČKA DJELATNOST

-priprema kataloga *Augusteum Narone*, izložba Oxford

-VAHD 95

-Vodič AMS – francuski i engleski

-tiskani su prospekti Salone na 12 jezika u nakladi od 19 000 komada. Projekt je rađen u suradnji i uz sponzorstvo Turističke zajednice grada Solina.

-tiskane su razglednice Salone u nakladi od 32 000 komada (16 motiva po 2000 primjeraka). U ovoj seriji ponovljeno je 13 starih motiva, a dodana su tri nova.

-Zbornik HAD 22 (sunakladništvo)

Muzejsko izdanje *Longae Salonae* predstavljeno u Arheološkom muzeju u Zagrebu, u Domu kulture «Zvonimir» u Solinu, u okviru Knjige Mediterana u Splitu, u MSHS u Dubrovniku, kao i u Francuskoj, o čemu izvješćujemo zasebno.

Muzejsko izdanje *Erešove bare*, kao i u cjelini *VAHD 94*, predstavljeno u Zagrebu i, također, u Francuskoj.

O muzejskom izdanju *Salona III* objavljena je recenzija u *AJA* 107, no. 2, 2003, p. 320-321 iz pera Z. Halina Archibalda, Liverpool.

ODJEL TEHNIČKIH POSLOVA

Restauratorski poslovi

- konzervirano i restaurirano 329 predmeta
- konzervacija žbuke i zidova (Issa)
- vađenje, čišćenje i rekonstrukcija mozaika iz Augusteuma-Narona
- nastavak i završetak restauratorskih radova na staklu iz Augusteuma-Narona
- započeto restauriranje keramike iz Dioklecijanove palače
- izradba kopija 11 natpisa iz pećine Sv. Filipa i Jakova
- rekonstrukcija kule u bedemima Bare-Narona
- otisak mozaika iz Augusteuma za izložbu
- čišćenje kapitela i cipusa u Opuzenu

Crtački poslovi

- za publiciranje 787 crteža
- skeniranje i obradba crteža i fotografija te izradba tabla za *VAHD 94* i *95*, Katalog izložbe i Izdanja HAD-a
- rekonstrukcija u crtežu hrama (Augusteum-Narona)
- izradba panoa s crtežima hrama za prezentaciju
- prilagodba tehničke dokumentacije (Augusteum) za publiciranje u Katalogu izložbe
- izradba tehničke dokumentacije na iskopavanju (Oratorij A)
- izradba tehničke dokumentacije na iskopavanju Issa
- izradba tehničke dokumentacije na iskopavanju Bare-Narona
- izradba tehničke dokumentacije mozaika-Augusteum

Foto

-razvijanje c/b negativa	31
-izrada c/b fotografija	755
-izrada kolor fotografija	3397
-upisano negativa	170

Ostalo

- napisano šest restauratorskih članaka za Katalog izložbe
- izradba projekta scenografije vitrina za izložbu Augusteum-Narona
- izradba projekta konzervatorskih radova u Naroni (2004.)
- izradba projekta konzervatorskih radova na Braču - Sv. Dujam (2004.)
- izradba projekta konzervatorskih radova na termama - Issa (2004.)

IZLOŽBENA DJELATNOST

Najviše poslova posvećeno je pripremi izložbe *Augusteum Narone*, o čemu izvješćujemo u dijelu o međunarodnoj suradnji.

Radi pripreme izložbe *Umjetnine AMS* nastavljen je posao na restauriranju umjetnina, i to:

- Sveti Ivan Ursini, ulje na drvu, pozlaćen okvir
- Sveti Spiridion, ikona na drvu
- Bogorodica s djetetom i svetim Ivanom, A. Bizamano, ulje na drvu
- Zaruke svete Katarine, Jakobello del Fiore, tempera na drvu
- Lik muškarca, Lazzaro Bastiani, ulje na drvu
- A. Kačić Miošić, ulje na platnu
- Raspeti Krist, ulje na platnu
- Sveti Jerolim, ulje na platnu

Radi pripreme izložbe o istraživanjima u Dioklecijanovoj palači, jugoistočni dio 1992., u suradnji s MHAS-om, Maja Bonačić Mandinić napravila je odabir i sortirala antičku keramiku.

Posudba muzejskog eksponata Polifemove glave u Valenciju, Institut moderne umjetnosti za izložbu *The Eyesight and the Vision*, 17. VII. – 12. X.

Građa iz knjižnice bila je na izložbi *Martin Rota Kolunić – Natale Bonifacio: djela u hrvatskim zbirkama* u Zagrebu.

SOLIN - SALONA

Tijekom protekle godine posebna pozornost posvećivala se održavanju i prezentaciji arheoloških lokaliteta. Od početka godine redovito se čiste i održavaju svi lokaliteti Salone. Na pojedinim lokalitetima obavljani su i prijeko potrebni konzervatorski radovi. Obavljena su arheološka istraživanja na Episkopalnom centru i teatru.

Za potrebe navedenih radova angažirani su, osim djelatnika Muzeja, i fizički radnici te zidar (Ugovor o djelu); organiziran je odvoz zemlje i nabavljen potreban potrošni materijal (alat, cement, vapno).

Tijekom godine upućeno je više prijava o bespravnoj gradnji u zaštićenoj zoni.

MANASTIRINE

Lokalitet se redovito održava (sezonsko košenje trave, odvoz trave, čišćenje smeća). U dogovoru s Komunalnom službom grada Solina dodatno je uređen parkirališni prostor (asfaltirani su oštećeni dijelovi parkirališta, označena parkirališna mjesta za osobne automobile i autobuse, nasut je makadamski put od parkirališta do Manastirina). Parkiralište i prilazni put do Manastirina osvijetljen je javnom rasvjetom. Postavljeni su prometni znakovi zabrane parkiranja za kamione u dogovoru s Policijskom postajom u Solinu.

Posađene su sadnice u vrtu Tusculuma, na šetnici prema Episkopalnom centru i na uređenoj zelenoj površini na parkiralištu. Uređena je sjeverna strana parkirališta i pripremljena za sadnju novih sadnica (lavanda, ružmarin).

Obavljeni su najnužniji konzervatorski zahvati na zidovima bazilike. Obavljena je konzervacija i djelomična rekonstrukcija triju sarkofaga na Manastirinama.

TUSCULUM

Uređena je Spomen-soba don Frane Bulića (bojenje zidova, postavljen je novi lakirani drveni pod); u zapadnome dijelu zgrade zidovi su očišćeni i obojeni.

MARUSINAC

Lokalitet Marusinac tijekom godine je čišćen i održavan.

EPISKOPALNI CENTAR, ORATORIJ, TERME, PET MOSTOVA, PORTA CAESAREA

Lokalitet se redovito održava (sezonsko košenje trave, čišćenje smeća).

Od 25. kolovoza do 30. rujna trajala su istraživanja u Oratoriju A, zapadnome dvorištu Oratorija i sjevernoj prostoriji. Istraživanja su, u dijelu znanstvene obradbe nalaza, izvedena u suradnji s Francuskom školom u Rimu. Voditelj iskopavanja je Jagoda Mardešić.

Istraživanja su praćena detaljnom arhitektonskom i fotodokumentacijom. Brojni nalazi keramike, mozaika i arhitektonske skulpture sortirani su i očišćeni.

Iskopanom zemljom nasuta su i izravnana udubljenja na prostoru južno od termi.

Uređena je tzv. Petrova ulica i na prostoru uz episkopij i križnu baziliku očišćeno je originalno popločanje ulice.

Obavljeni su najnužniji konzervatorski zahvati.

Prostor koji se nalazi sjeverno od termi, uz sjeverne bedeme Salone (površina oko 3000 m²) očišćen je od gusta raslinja i smeća. Sada je vidljiva unutrašnja strana sjevernih bedema, oko 30 m od Porta Capraria prema istoku. Pojedini dijelovi otkrivenih bedema su se urušili. Kamen s bedema je sakupljen, presložen i pripremljen za buduću konzervaciju. Svi zahvati su dokumentirani.

BEDEMI

Obavljena je konzervacija sjevernih bedema (oko 100 m sjeverozapadno od Porta Caesarea). Južno od amfiteatra konzerviran je urušeni dio bedema.

“16 SARKOFAGA”

Lokalitet je očišćen u dva navrata i obavljena je konzervacija sjevernoga potpornoga zida.

KAPLJUČ

Lokalitet je čišćen u tri navrata.

AMFITEATAR

Lokalitet je čišćen u tri navrata. Sakupljen je i odvezen krupni otpad. Obavljeni su najnužniji konzervatorski zahvati.

TEATAR

Lokalitet se redovito čisti i održava. Ove godine su započeli arheološki radovi na prostoru južnoga dijela teatra i hrama. Budući da je preko tog dijela teatra i hrama prelazila Magistralna cesta Split – Trogir, koja je u potpunosti prekrila te dijelove objekata, pristupilo se njihovom ponovnom otkrivanju. Arheološki radovi započeli su 3. XI. i trajali su do 27. XI., a obuhvatili su skidanje pokrova ceste. Te radove je usporavao i otežavao pronalazak električnog kabela, koji je prolazio kroz južni trijem teatra, te velika cijev za vodu (promjera 30 cm) koja je prolazila kroz hram oštetiši ga, kao i prostore istočno i zapadno od njega. Tijekom radova uklonjeni su kabel i cijev. Ti radovi

su rezultirali ponovnim otkrićem hrama i zapadnoga trijema s ostacima pločnika, te južnoga zida teatra.

Radovi su onemogućili cestovni promet preko lokaliteta te je za vlasnike obližnjih parcela ureden zamjenski put na prostoru južno od hrama.

Obavljena je konzervacija južnoga zida trijema (porticus post scaenam) hrama.

U suradnji s gradom Solinom postavljena su dva visoka stupa s reflektorima za osvjetljenje i bolju prezentaciju lokaliteta.

FORUM

Nakon dužeg niza godina očišćen je kapitolij.

PROMIDŽBA SALONE

Tiskana je nova serija od 16 razglednica s motivima iz Salone (ukupno 32 000 kom.) i nove ulaznice za posjet Saloni. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Solina tiskan je letak o Saloni na 12 jezika (hrvatski, engleski, talijanski, francuski, njemački, španjolski, poljski, češki, slovački, ruski, mađarski i japanski). U tijeku je izradba info-tabli za pojedine lokalitete (Manastirine, Episkopalni centar, terme, forum, teatar i hram, amfiteatar, Gradina, Porta Caesarea, bedemi, Pet mostova, Kapljuč, Marusinac). Table će biti postavljene uoči turističke sezone. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Solina i Hrvatskim cestama postavljeni su novi putokazi za Salonu.

VID KOD METKOVIĆA – NARONA

U 2003. lokalitet je održavan i čišćen, dovršen je iskop, uređenje, konzervacija i restauracija kule u Donjim bedemima (Popove bare), te je pronađen i carski natpis iz I. stoljeća, koji je prebačen u Zbirku u Vidu.

Objavljen je Godišnjak Gimnazije Metković, 2002/03., gdje na str. 26-27 A. Jeličić i učenici prof. Lidije Puljan pišu o razgovoru s ravnateljem Muzeja, u kojemu on, između ostaloga, ističe kako ne može odgovoriti na pitanja gdje će biti cjelovita Oxford-Opuzen Livija, budući da Muzej nije njezin vlasnik pa o tome još nije postignut dogovor.

Muzejski restauratori predvođeni B. Penderom i I. Donellijem obavili su čišćenje i zaštitu kapitela i cipusa iz Narone u Opuzenu.

Borko Vješnica – restaurator nastavio je treću fazu radova na lokalitetu Augusteuma.

III. FAZA RESTAURATORSKO-KONZERVATORSKIH RADOVA NA LOKALITETU PLEĆAŠEVE
ŠTALE/GORNJE NJIVE, NARONA – VID 2003. - KONZERVACIJA MOZAIKA

Prema programu restauratorsko-konzervatorskih radova na lokalitetu Plećaševe štale/Gornje njive (Ugovor o korištenju sredstava Ministarstva kulture za arheologiju i konzervaciju radova u Naroni, klasa: 612–05/02–01–179, ur. broj: 532–03–1/02–100, od 22. IV. 2003.) u III. fazi radova za 2003. izvršena je dokumentacija, podizanje, čišćenje i rekonstrukcija središnjega mozaičkog kvadrata s geometrijskim prikazom iz mozaičkog poda cele hrama Augusteuma na lokalitetu Plećaševe štale/Gornje njive, Narona – Vid, ovim redom:

Pripremni radovi

- očistili smo cijelu površinu središnjega mozaika od pijeska (pijesak je pokrivaio mozaik te ga na taj način štiti od oštećenja već od trenutka nakon pronalaska cele hrama sa skulpturama carske radionice i mozaičkim podom)
- pripremili smo alat i materijal za tehničku dokumentaciju
- prije dokumentiranja oprali smo površinu središnjega mozaika razrijeđenim vinskim octom kako bismo neutralizirali nataložen sitan pijesak na površini mozaika i pojačavali kontrast između crnih i bijelih kockica.

Tehnička dokumentacija

- nakon što se površina mozaika osušila, počeli smo s fotodokumentacijom mozaika po segmentima (fotografirali smo cijeli središnji motiv na devet zasebnih snimki koje smo naknadno, uz pomoć PC programa, spojili u jednu fotografiju)
- pripremamo foliju (režemo na jednake dijelove) i vodootpornim flomasterima ucrtavamo položaj kockica u mozaičkoj shemi u omjeru 1:1
- još jednom upisujemo mjere središnjega mozaika ucrtavajući po površini mozaika glavne kote kredom u boji i vodootpornim flomasterom
- sve faze pratili smo videozapisom.

Dizanje ulomaka središnjega mozaika

- skinuli smo zaštitni pokrov s cijele površine mozaičkoga poda u celi hrama
- oprali smo površinu mozaičkoga poda četkama i specijalnim sapunom za skidanje svih masnoća i ostalih nečistoća s kamenih kockica
- nakon što se površina osušila, kredom u boji ucrtali smo rubne linije ulomaka kako ih namjeravamo rezati, te smo po istoj shemi pripremili i izrezali jutu

- u blizini hrama pripravili smo smjesu koštanoga ljepila (tutkalo) i konstantno ga na vatri održavali žitkim radi kvalitetna nanošenja na kamenu površinu
- prije lijepljenja pripremili smo gazu režući je u mjerama: 20x20 cm
- lijepljenje: tutkalom smo premazali površinu mozaika i započeli tufati gazu polažući je pravilno preklapajući rubove ulomaka gaze
- nakon sušenja prvoga sloja s gazom, nanosimo tutkalo i četiri ulomka jute tufajući četkama kako bi se drugi sloj uhvatio za prvi i na taj način dodatno pričvrstili kockice mozaika pri odvajanju od podloge žbuke
- dokumentacija – nakon što se tutkalo osušilo (problemi na otvorenom zbog lošeg vremena: kiša i jak vjetar, što je uzrokovalo podriranje i omekšavanje već stvrdnute i pripremljene ulomke za dizanje; improvizirali smo šatorskim krilom i natkrili rizično područje rada), isctrali smo pravce točaka po površini jute, koji će naknadno pomoći pri polaganju istih ulomaka u novu žbuku - podlogu
- odvajanje – slijedilo je tzv. “obrublivanje” ili definiranje rubova zarezivanjem dlijetom ili skalpelom po rubnoj liniji ulomaka koji su predviđeni za dizanje
- po obrublivanju prodiremo dugim željeznim rilima u podlogu mozaika
- pazili smo na sve rubove ulomaka, odvajaju li se istovremeno rubno i od originalne rimske podloge
- redom dižemo četiri velika ulomka središnjega mozaičkog prikaza i polažemo na za to pripremljene panel-ploče koje će poslužiti i kao stolovi za rad na mozaiku
- jedan po jedan ulomak s pločama prevozimo zaprežnim kolima motokultivatora od hrama na lokalitetu do radne prostorije u Arheološkoj zbirci Narone u Vidu
- čišćenje – odstranili smo mehaničkim pomagalicama s poledine ulomaka mozaika sve staro vezivo (žbuku, pijesak, blato, mrvljenu keramiku, popucale i otpale kockice) i naše opšive po rubovima ruiniranoga dijela mozaika koji su dobro poslužili kao privremena zaštita od rasipanja kockica mozaika
- opšivanje – vratili smo se na lokalitet i opšili novonastale rubove okvira mozaičkoga poda koji je ostao u celi hrama.

Rekonstrukcija

- pripremili smo radnu prostoriju za drugi dio radova na ulomcima, a odnosi se na rekonstrukciju dijelova mozaika koji nedostaju, nadomjeskom novih kamenih kockica
- odstranili smo usisavačem nataložene ostatke stare žbuke preostale nakon čišćenja poledine ulomaka mozaika
- kamene kockice koje koristimo u rekonstrukciji izdvojene su prethodno u depou Arheološkog muzeja u Splitu, dok je manji dio rasutih kockica iz hrama s lokaliteta u Vidu

- prije lijepljenja crta se po juti shema i pravac redanja novih kamenih kockica
- lijepimo kockice na površinu jute u shemi i mjerilima koje nalažu postojeće originalne kockice
- po završetku rekonstrukcije svakoga pojedinačnog ulomka, isti odlažemo u dio radne prostorije planiran za to.

VIS - ISSA

Arheološki radovi na otoku Visu, na prostoru antičke Isse, odvijali su se prema programu radova koji je odobrio ovlaštenu konzervatorski ured u Splitu. Ovim poslovima bili su obuhvaćeni sljedeći radovi:

- istraživanje i uređenje termalnoga kompleksa
- konzervacija fresaka i zidova na termama
- istraživanje uza zidine grada
- izradba nove arhitektonske snimke antičke Isse
- vađenje dviju olovnih prečaka sidara iz viške luke
- sređivanje deponiranoga materijala u Arheološkoj zbirci Issa
- uređenje zahoda i bojenje prozora u Arheološkoj zbirci Issa.

Za navedene radove predviđeno je, prema potpisanom ugovoru s Ministarstvom kulture, utrošiti 100 000 kn. Grad Vis u navedenim radovima sudjeluje čestim angažiranjem svojih djelatnika na čišćenju pojedinih lokaliteta i prijevozu materijala. Također, postignut je dogovor prema kojemu će Grad Vis osvijetliti prostor termi kako bi postao još veća atrakcija za posjetitelje.

ISTRAŽIVANJE TERMALNOGA KOMPLEKSA

Istraživanja su bila locirana na zapadnome dijelu termalne arhitekture. Najveći dio radova bio je usmjeren na otkrivanje ostataka prefurnija. Njegov temeljni izgled je uglavnom definiran. Ima pravokutan oblik s jasno sačuvanim kanalom koji je vodio u, vjerojatno, tepidarij. Potpuno su mu jasne sjeverna, istočna i zapadna strana, dok sjeverni dio i sam otvor za loženje, nije u cijelosti jasan. Razlozi slabe očuvanosti prefurnija su stoga što je na tom mjestu bila veća udubina, nastala istraživanjem Apolonija Zanelle na ovom dijelu termi, koju je kasnije saveznička vojska iskoristila za deponiranje različitih dijelova ratnih zrakoplova, borbenih vozila, a prigodom istraživanja česti su bili i nalazi streljiva.

Nadalje, istraživanja su nastavljena i u pravcu protezanja zapadnoga zida termi, kvadranti S 7, 8, 9 i T 7, 8. U tom dijelu zid se lijepo prati, a sloj koji se nalazi nad njim je intaktan i dao je dosta keramičkih nalaza i bizantskih novčića.

Svi su brončani, i uz nekoliko iznimaka, loše kvalitete. To je prvi intaktni bizantski sloj koji se arheološki istražuje na području Isse. To je veoma značajno jer je ovo razdoblje isejске povijesti prilično slabo poznato.

Mozaik s prikazom dupina iz tzv. prostorije E, nakon što je konzerviran u prostorima Arheološke zbirke Issa, vraćen je na svoje izvorno mjesto i otvoren za javnost. Oko njega je postavljena metalna ograda s plastičnim lancem kako bi se onemogućilo hodanje po njemu.

Provedena je konzervacija ostataka žbuke na zidovima i njome je obuhvaćeno oko 90 % sačuvanih ostataka. Na nekim dijelovima vide se i ostaci boje. Ti radovi su bili prijeko potrebni jer su žbukani ostaci bili potkopani vegetacijom te su počeli otpadati sa zidova.

Također, provedena je i konzervacija dvaju zidova. Južnoga dijela zapadnoga zida, čija je gornja površina bila prilično oštećena pa se zamijenilo raspadnuto kamenje i umetnulo novo na mjesta gdje je nedostajalo.

Započelo se zidanjem uništenoga zida na sjevernoj strani termi, što je nužno jer se time postiže bolja zaštita mozaičkih tapeta na toj strani. Taj zid je dijelio unutrašnjost termi od popločanja sa sjeverne strane.

Tijekom istraživanja pronađeno je dosta ulomaka fresaka, kojima su bili ukrašeni zidovi termi. Od sitnoga materijala najviše je pronađeno novca, koštanih ukosnica i brončanih ukosnica, ulomaka stakla, te priličan broj ulomaka lucerni i drugih keramičkih oblika. Svi arheološki kulturni slojevi su prosijavani, kako ne bi došlo do propusta pri sakupljanju materijala, a kasnije i teškoća pri dataciji samog lokaliteta. Tijekom radova rađena je temeljita dokumentacija.

Po završetku istraživanja cjelokupan istraživani prostor je zaštićen, mozaici su prekriveni pijeskom, a arheološki materijali odneseni u depo Arheološke zbirke Issa.

ISTRAŽIVANJE UZA ZIDINE GRADA

Istraživanje uz unutrašnje lice istočnih zidina grada, nastavak je prošlogodišnjeg. Nakon plodnih prošlogodišnjih istraživanja, ove godine je na tom dijelu postavljena koordinatna mreža, čiji su kvadrati veličine 1x1 m. Zidovi locirani na tom dijelu, uz bedeme, ovogodišnjim istraživanjima su otkriveni u dužini od 6 m istočni i 4 m sjeverni. Sačuvani su u visini malo višoj od jednoga metra. Zidani su od lijepo klesana kamena povezana s glinom ili veoma tankim slojem žbuke. Zidovi se sijeku pod pravim kutom i dalje se nastavljaju. Prema pronađenome materijalu mogu se datirati u 2.-3. st. pr. Kr. Zidovi te građevine bili su prekriveni freskama, što vidimo po njihovim ostacima, od kojih su neki veličine 0,5x0,4 m.

Svi iskopni slojevi su se prosijavali te je pronađen velik broj koštanih ukosnica, rimskoga novca, jedna gema i mnoštvo keramičkih oblika. Ovoga

trenutka teško je reći kojoj je funkciji služila pronađena građevina. Tijekom radova rađena je temeljita dokumentacija.

Po završetku istraživanja svi istraživani kvadranti su zaštićeni, a materijali preneseni u depo Arheološke zbirke Issa.

IZRADBA NOVE ARHITEKTONSKE SNIMKE ANTIČKE ISSE

Kontinuiranim razvojem arheoloških istraživanja na gradskom području antičke Isse nametnula se potreba za što točnijom arhitektonskom snimkom isejskih ostataka. Bez te snimke svaki daljnji rad bio bi uvelike otežan. Ove godine izrađena je snimka priobalnoga dijela od trajektnoga pristaništa do hotela Issa, te prema sjeveru Gradine (brda na kojemu je smještena Issa), nekih 60 m. U spomenutom prostoru snimljena je sva arhitektura: jugozapadna nekropola s cisternom i zidom termi, dio zapadnoga bedema, termalni kompleks, trijem, ostaci luke uz benzinsku postaju i na južnoj obali Prirova, četvrtaste baze uz spoj Prirova s kopnom (svi lučki ostaci nalaze se u moru na dubini od 0,6-2,0 m), građevine uz unutrašnje lice istočnoga bedema te istočni bedem grada. Snimka će se u cijelosti završiti u 2004.

VADENJE DVIJU OLOVNIH PREČAKA SIDARA IZ VIŠKE LUKE

Akcija vađenja olovnih prečaka poduzeta je u suradnji s Odjelom za zaštitu arheološke baštine Ministarstva kulture iz Zagreba. Nositelj radova bio je Arheološki muzej – Split, a voditelj radova arheolog Kruno Zubčić. Svu opremu i brod prigodom vađenja prečaka ustupio je g. Nenad Milosavljević iz Visa. Olovne prečke su izvađene s pozicije Punta od Fortice, na dubini od 35 m, na samom ulazu u uvalu Vela Svitnja.

Prva prečka ima četvrtastu rupu za nasad drva sidra, bez poprečne prečke u četvrtastu otvoru. S unutrašnje strane otvora, gornje bočne stranice su zakošene prema unutra, kako bi prečka sidra manje klizila. U prečki je vidljiva šupljina u kojoj se nalazilo drvo prigodom lijevanja. Bez ikakvih je ukrasa. Ukupne je dužine 112,5 cm.

Druga prečka nema otvora za nasad drva već samo jedan zasjek izveden pod pravim kutom. Ta prečka ima sačuvane astragale, no nije moguće točno reći koliko ih je jer još nije provedeno čišćenje i konzervacija prečke. Prečka je duga 120 cm.

Obje olovne prečke pohranjene su u Arheološkoj zbirci Issa.

SREĐIVANJE DEPONIRANOGA MATERIJALA U ARHEOLOŠKOJ ZBIRCI ISSA

Sav iskopani materijal prigodom istraživanja pohranjen je u depou Arheološke zbirke gdje se pere, konzervira, te deponira u depou Zbirke po muzeološkim

načelima. U depou su postavljene metalne police kako bi sav arheološki materijal iz starih istraživanja, nakon što je presložen, bio na njima pohranjen. Sav arheološki materijal je pregledno složen i dostupan obradbi.

UREĐENJE PROSTORA U ARHEOLOŠKOJ ZBIRCI ISSA

Dotrajalost zgrade *Gospina baterija* u kojoj je smještena Arheološka zbirka, zahtijeva velike građevinarske zahvate. Zbog dotrajalosti pojedinih dijelova prozora u Zbirci, angažiran je stolar koji je zamijenio dotrajale komade, a zatim su ličiocci obojili svu drvenu građu u Zbirci.

Također, stavljena su u funkciju i dva nova zahoda za potrebe posjetitelja.

Voditelj radova bio je Boris Čargo, kustos arheološkog lokaliteta i Zbirke Issa. Pri izvođenju arheoloških radova bili su angažirani kolege arheolozi, vanjski suradnici.

OSTALI ARHEOLOŠKI LOKALITETI

PALAGRUŽA

Za istraživanja na Palagruži Ministarstvo kulture odobrilo je ove godine 50 000 kn, dok je Plovput iz Splita, sponzorirao smještaj ekipe na svjetioniku i u kućici na Žolu, a Hrvatska ratna mornarica prijevoz do Palagruže i natrag.

Terenski rad obavio se od 4. do 26. rujna, dok je obradba nalaza i dokumentacije još u tijeku i obavlja se u Arheološkom muzeju u Splitu. Predviđeno je da bude završena do sredine veljače 2004. kada će se prirediti izvješće za objavljivanje u stručnom glasilu.

Zbog loših vremenskih prilika (posve neuobičajeno za ovo doba godine na Palagruži: npr. u jednom danu je palo 28 litara kiše što se ne pamti otkad postoji meteorološka postaja) nije se radilo: 8. rujna poslijepodne, 10. rujna, 12. rujna cijeli dan i 13. rujna ujutro, što je prilično poremetilo planirani rad. Od 20 predviđenih dana rada na terenu izgubljena su tri.

U arheološkoj ekipi bili su: *arheolozi*: Branko Kirigin, Tea Katunarić, znanstveni novak Sveučilišta u Splitu, Lucijana Šešelj, znanstveni novak Sveučilišta u Zadru, mr. Sanjin Mihelić, kustos Arheološkog muzeja u Zagrebu, Dubravka Zaninović, kustos Muzeja grada Siska, Goran Skelac iz GeoArheo iz Zagreba, *konzervator*: Ivo Donelli iz AMS-a, *studenti arheologije*: Maja Miše, Marija Dražančić i Zoran Čučković sa Sveučilišta u Zagrebu, *arhitekt*: Ante Mardešić iz studija A&U iz Komiže, *kuhar*: Pero Demarija iz Komiže, i *logistika*: Zdravko Štrbac iz Splita. Ukupno 13 članova. Od toga broja četvero je napustilo Palagružu 13. rujna.

Ovogodišnja kampanja planirana je kao nastavak radova iz 2002. kada su potporom Ministarstva kulture započeta istraživanja koja su prekinuta 1996. Opširniji preliminarni rezultati za 2002. bit će objavljeni u najnovijem broju časopisa *Opuscula archaeologica*, dok su rezultati zaštitnih iskopavanja iz 1996. objavljeni u časopisu *VAHD* 94, Split 2002, 297-324.

Iskopavanja, obavljena po takozvanoj stratigrafskoj metodi opisanoj u knjizi P. Barker, *Tehnike arheoloških iskopavanja*, Split 2000., odvijala su se na Salamandriji, središnjem platou Velo Palagruže i to na dvama mjestima: na samome platou između ostataka crkve Sv. Mihovila (istraženih 1996.) i kamenoga pločnika za sakupljanje kišnice, gdje su istraživani ostaci antičke utvrde, te na južnoj padini iza spomenutog pločnika, gdje su istraživani bogati slojevi s kasnoantičkim, rimskim, grčkim i prehistorijskim nalazima.

Georadar prospekcijom pregledan je prostor cijeloga pločnika te prostor istočno od njega. Pregled snimljenoga dijela dao je pozitivne rezultate što će umnogome olakšati radove u idućim godinama.

ŠPIIJA SVETIH FILIPA I JAKOVA KOD MARINE

Treća istraživačka kampanja u špilji Sv. Filipa i Jakova trajala je od 7. listopada do 4. studenoga 2003. Stručnu ekipu činili su: voditelj istraživanja Ante Piteša, viši kustos, arheologinja mr. sc. Zrinka Buljević, viši kustos, restaurator-savjetnik Ivo Donelli, arhitekt-dokumentarist Mario Čorić, svi iz Arheološkog muzeja Split, te vanjski suradnici Vjeran Duvnjak, student Likovne akademije – Odsjek konzervacije i restauracije kamena i Ivica Neveščanin, student arheologije iz Zadra.

Nastavili smo istraživanje sonde 1, smještene sjeverno od kapelice Sv. Filipa i Jakova i triju oltara. Nakon skidanja zaštite od dasaka na sondi, kopalo se od dubine 110 cm, na kojoj smo se zaustavili u prošlogodišnjoj kampanji, do sterilnoga sloja, odnosno kamenoga živca na dubini od 150-160 cm. Kao i u prošlogodišnjoj kampanji, pronađena je velika količina pretpovijesne keramike i životinjskih kostiju, što upućuje na stambeni karakter špilje u doba procvata cetinske kulture (2300.-1500. pr. Kr.). U zapadnome dijelu sonde, na samome živcu, pronašli smo ognjište. U najdubljem kulturnom sloju došlo je i do promjene keramičkih nalaza; našli su se ulomci crno uglačanih većih posuda, što ukazuje na promjenu kulture. Kulturna pripadnost arheološkog materijala točno će se odrediti nakon završena pranja i konzerviranja.

Nakon osteološke analize utvrdit će se i kojim su životinjama pripadale kosti. Sonda je nivelirana i dokumentirani su svi profili sonde. Nakon završetka radova sonda je zatrpana.

Drugu sondu smo otvorili također na zaravnjenu platou špilje i obuhvaćala je sjeverozapadni ugao kapelice i južnu stranicu jednog oltara. Dimenzije sonde

2 su: 2,5 m dužine, 1,80 m širine. Kapelica je većim dijelom temeljena izravno na živcu, tako da joj zidani, ukopani temelji nisu bili potrebni. Oltar, također, nema ukopanih temelja, podignut je na kamenome nasipu od nepravilna kamenja. U ovoj sondi naišli smo na posve drukčiju situaciju od one u sondi 1. Nismo našli pretpovijesnih nalaza, gotovo svi nalazi su iz helenističkoga i ranorimskog razdoblja. U južnom dijelu sonde kameni živac spušta se od površine u dubinu. Čini se da je ovaj dio špilje bio nasut nepravilnim kamenjem i zemljom (u rimskom razdoblju?), kako bi se iznivelirao teren i dobilo na prostoru. U površinskom sloju od tvrdo nabijene crvenkaste zemlje našli smo pet srednjovjekovnih novčića - spalatina (druga polovina 13. st.), jedan venecijanski zdjeljicaš denar Andrea Dandole (oko sredine 14. st.) i rimski novčić Klaudija Gotika (268. - 270.). Metalni nalazi očišćeni su odmah po završetku radova. Od velike količine keramičkih nalaza izdvajamo nalaze tegula (što upućuje na rimsku građevinarsku djelatnost unutar špilje), od kojih jedna s tvorničkim žigom, više ulomaka lucerni, terrae sigillatae – keramike s pečatiranim reljefnim ukrasima, dosta ulomaka sive keramike tankih stijenki, megarskih reljefnih posuda, kao i grubo kuhinjsko posuđe. Posebice je interesantan dio helenističke crno bojene posude s graviranim grčkim natpisom, pronađene u živcu. U donjem dijelu živca sigasta nakupina zarobila je ulomke keramike, životinjskih kostiju i palež. Nakon probijanja tog sloja pronašli smo još helenističke keramike. Sonda je istražena do kamenoga živca, dokumentirana i po završetku radova zatrpana.

Nastavljeni su i konzervatorski radovi uzimanja grafita sa zidova špilje. Radilo se na zapadnome i istočnom dijelu špilje, gdje su uzeti otisci veće površine s graviranim križevima različitih tipova, a na ulaznom stubištu dio ugrađene rimske stele. Također, izrađen je i otisak jednog profila sonde 1, s drvofixsom i gazom i drugi s teleol ljepilom miješanim s benzinom u omjeru 70 : 30 i jutom, kako bi se dobili otisci slojeva zemlje i kamenja u profilima. Otisci grafita sa stijenja špilje rađeni su silikonom, RTV 428 i otvrđivačem Beta. Prema otiscima će se u Muzeju napraviti pozitivni u poliesteru s roving platnom.

TURSKA PEĆ IZNAD SUMPETRA KOD OMIŠA

Na temelju čl. 47., a u svezi s čl. 6. stavkom 1 t. 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu, Klasa: UP/I 612-08/02-02/34, Ur. broj: 532-03-3/16-03-3, izdala je 16. listopada 2003. Rješenje u kojem se dopuštaju arheološka istraživanja pećinskog objekta "Turska peć" iznad Sumpetra, općina Dugi Rat, tijekom razdoblja listopada, studenoga i prosinca 2003.

Arheološka istraživanja trajala su u razdoblju od 30. listopada 2003. do 17. prosinca 2003., sukladno gore navedenome Rješenju.

Prapovijesni pećinski objekt Turska peć nalazi se na južnome pristranku planine Mosor, iznad naselja Sumpetar, odnosno zaseoka Zeljovići na prostoru općine Dugi Rat. Sam lokalitet pripada katastarskoj općini Jesenice s brojem čestice 1992.

Godine 1989., Gradski muzej iz Omiša poduzeo je manja sondažna istraživanja koja su bar okvirno dala naslutiti koji su sve prapovijesni periodi bili zastupljeni u stratigrafskom slijedu od najstarijih do najmlađih. Tim istraživanjima, prema raspoloživome materijalu, utvrdilo se da je ova pećina bila zaposjednuta u periodima ranoga i kasnog neolitika. Po površinskim nalazima grčke keramike u toj sondi, dalo se zaključiti da je ovaj pećinski objekt, makar i povremeno, bio zaposjednut i u poodmaklim fazama željeznog doba.

Nakon izradbe detaljna tlocrtnog plana, cijelo tlo pećine pokrili smo upisanom i ucrtanom koordinatnom mrežom, veličine $1 \times 1 \text{ m}^2$ za svaki kvadrat. Odmah na početku samih istraživanja, na osnovi toga izrađenog plana, određena je uža mikrolokacija predviđena za istraživanje. Taj je prostor bio veličine $2 \times 2 \text{ m}^2$ odnosno 4 kvadrata, tvoreći oblik pravilna kvadrata, i naravno uklapa se u koordinatnu mrežu postavljenu na tlocrtu pećine. Ta zona nalazi se u gornjem dijelu pećine, vrlo blizu njezine istočne stijenke. Do kraja ovogodišnjih iskopavanja istražila se površina $3 \times 2 \text{ m}^2$. Ovaj prostor gdje se nalazila sonda, namjerno je izabran iz nekoliko razloga. Prvo, taj prostor nije bio devastiran odnošenjem zemlje u zaselak Zeljovići za potrebe uzgoja cvijeća i povrća. Na taj način istraživala se netaknuta površina u pećini. Drugo, taj prostor je bio najzaklonjeniji od udara juga, koji je s obzirom na položaj pećine tu najviše puhao što je, naravno, i danas slučaj.

Neposredno prije početka samih arheoloških istraživanja izrađena su željezna vrata koja su postavljena na ulaz u pećinu. Vrata su bila prijeko potrebna jer se u pećini odlagao cjelokupan inventar, a i zaštitio se prostor iskopa od neželjenih posjetitelja. Ujedno se tim vratima trajno riješio problem unutrašnje devastacije pećinskoga prostora. Kako se radi o pećinskom prostoru zatvorena tipa, za nesmetan rad unutar tog objekta bio je potreban agregat. U tu svrhu izrađena je i drvena konstrukcija oblika piramide iznad same sonde na kojoj su postavljena rasvjetna tijela koja su osvijetljavala prostor iskopa. Ta je konstrukcija prekrivena velikom ceradom koja je bila od iznimna značenja jer je strop pećine nakon obilnih pljuskova propuštao veću količinu vode te ne bi bilo izvodivo raditi unutar sonde.

Arheološka istraživanja pratila su sedimentološku situaciju unutar sonde. Označivanje nalaza, također, obavljano je unutar pojedinačne stratigrafske jedinice. Po tom se principu izradila i dokumentacija. Treba istaknuti da je sedimentiranje slojeva samo u gornjim dijelovima sonde bilo relativno vodoravno. U donjoj polovici taloženje pokazuje znatnu zakošenost prema

donjemu rubu sonde. Zato ni konačna situacija u sondi, na kraju ovogodišnjih istraživanja, ne pokazuje visinsku ujednačenost. Praćenjem sedimentološke situacije došlo se uz gornji sjeverni rub sonde samo do dubine od 27,5 cm do 40 cm. Donji južni rub sonde znatno je dublji i pokazuje otkopne vrijednosti u rasponu od 92 cm do 123 cm.

Neposredno ispod početne površine na većem dijelu sonde pokazao se intenzivan sloj gara i ugljena koji aludira na znatnu paljevinsku aktivnost. Unutar tog sloja pronađeno je nešto ulomaka keramike i koštanih ostataka. Slučajnim urušavanjem dijela profila uz istočni rub sonde, sretno se došlo do pronalaska, vjerojatno, srednjovjekovnog novca u tom istom sloju gara i ugljena. Prema tome, svi nalazi iz ovoga sloja bit će datirani, prema tom novcu, u razdoblje srednjega vijeka.

Ispod ovoga sloja može se istaknuti sterilnost bez nalaza u debljini od nekih 20-tak cm. Krajem ovog sloja mogli smo konstatirati prvo javljanje keramike hvarsko-lisičićke kulture. Sve do kraja ovogodišnjih istraživanja, na cijelome prostoru sonde, kulturna slika nije se promijenila. Prema tome, sve do dubine gore navedenih vrijednosti unutar sonde, možemo decidirano reći da je arheološkim materijalom isključivo zastupljen period kasnog neolitika.

Osim ulomaka keramike, koji su najbrojniji, treba navesti također brojnu skupinu koštanih ostataka. Sljedeći po brojnosti su ostaci školjaka, a za njima slijede kremen predmeti. Najmalobrojniji su obrađeni koštani predmeti i primjerci metala. Prikupljena je i znatna količina ostataka ugljena, neizmjerljivo vrijedna za kronološku dataciju nakon laboratorijskih analiza.

Ovogodišnjim istraživanjima nije se došlo do žive stijene unutar sonde, pa je to zadatak za sljedeću kampanju.

Arheološka istraživanja obavljena su isključivo ručnim iskopom. Ručni iskop odvijao se prema svim normativima arheološke struke uz korištenje ručnog sita kroz koje su se prosijavali sedimenti. Izvršena je cjelokupna potrebna dokumentacija vezana uz arheološka istraživanja. Iskopani arheološki materijal propisno je uskladišten i pohranjen u Arheološkom muzeju u Splitu, nakon čega slijedi čišćenje, konzervacija materijala, kao i njegova objava.

U obavljanju ovih arheoloških radova sudjelovalo je sedmero ljudi, a voditelj je bio Damir Kliškić, kustos u AMS-u.

KONZERVACIJA I DJELOMIČNA REKONSTRUKCIJA KAPELE SV. DUJE I SUSJEDNOG
OBJEKTA NA OTOKU BRAČU

Tijekom ljeta i jeseni, pod vodstvom E. Marina, obavljani su svi predviđeni radovi prema programu za 2003.: čišćenje terena na parceli kapele

i susjednog objekta (neobarok), sondažno istraživanje tijekom kojega je ustanovljeno da nema tragova neke ranije građevine na lokalitetu, nasipanje prilaza lokaliteta kako bi se omogućila komunikacija s obližnjim putom, nužna konzervacija zidova, zaštita lokaliteta, osobito fresaka u kapeli prije zime, te izradba projekta obnove (B. Pender, M. Čorić).

Objekt uz kapelu Sv. Dujma tlocrtne je površine 10,0x5,5 m. Sačuvanost zidova je u visini od nekoliko centimetara do visine od dvaju metara. Zidovi su zidani od nepravilna kamena, s vanjske strane na pojedinim mjestima sačuvani su ožbukani otisci.

Debljina zidova je 48-50 cm. Na istočnome zidu objekta, koji je ujedno i zid kapele, sačuvana je kosina na koju se oslanjao krov objekta. Kosina je od 28 stupnjeva.

Predviđeno je djelomično natkrivanje objekta. Natkrit će se istočni dio uz kapelu Sv. Duje, i to u dužini od 1,7 m te u širini cijeloga objekta. Završni dio je od kamenih ploča debljine 3-4 cm. Nosiva konstrukcija krova je drvena. Os krova nije simetrična. Od osi krova prema sjevernom kraju, kosina je dužine od 3,40 m, a s južne strane 2,00 m. Rogovi su dimenzija 335x10x12 cm i 194x10x12 cm.

Dimenzija sljemenjače je 194x14x18 cm. Držać sljemenjače je drven stup dimenzija 280x14x14 cm. Dvije drvene nadzidnice su od 190x12x10 cm, sedam kliješta 190x4x14 cm i daske na koje se oslanja kameno natkrivanje 5x3 cm.

Zidovi na kojima će ležati krov podignut će se s južne strane na 176 cm, a sa sjeverne strane 112 cm od visinske kote koja iznosi 200 cm.

Zidovi na drugim mjestima će se konzervirati, te na nekim mjestima i podignuti do predviđene visine. Svi zidovi bit će ožbukani. Podnica u objektu bit će od kamenih ploča, kojih ima na samome terenu.

Na kapeli Sv. Duje krov će se popraviti i zidovi konzervirati te ožbukati.

OBRADBA NALAZA IZ SJEVEROZAPADNE SPLITSKE NEKROPOLE

Predmet konzervatorskih zahvata, pod vodstvom Z. Buljević, bili su arheološki nalazi, uglavnom grobni prilozi koji svjedoče o organiziranu rimskome životu na splitskom poluotoku, pohranjeni od davne 1953., odnosno 1965. u Arheološkom muzeju Split. Riječ je o materijalu iz rimske nekropole (1. - 3. st.) na Poljudu, odnosno u Lori, uglavnom o tzv. sitnom materijalu od keramike, stakla, jantara, sedefa, željeza, bronce, srebra, zlata, stakla, kosti, tekstila, drva, poludragoga kamenja i kože. Materijal je manjim dijelom objavljen, i to bez likovne dokumentacije: M. Nikolanci, *Novi antikni nalazi u Visu i Splitu*, VAHD 54, Split 1952, 189-196, 192-196. N. Cambi je ukazao na značaj nekropole u Lori: N. Cambi, *Salona i njene nekropole*, Radovi, Razdio povijesnih znanosti, Filozofski fakultet Zadar 25 (12), Zadar 1986, 61-108, 102-104. Stoga su svi predmeti, osim novca i amorfnih komada, crtani.

Pojedini predmeti bili su u određenoj mjeri konzervirani i rekonstruirani, ali davne 1965. Svi predmeti od željeza su toliko korodirali da su ostali bez željezne jezgre, brončane predmete je napala brončana kuga tako da su se pretvorili u prah, jedino su se koštani, zlatni, srebrni predmeti, te oni od stakla, sedefa i keramike dobro sačuvali.

Predmeti su, nakon signiranja prema vrećici i kutiji, razdvojeni prema skupinama na metalne, koštane, staklene, keramičke, jantarne i druge predmete kako bi se dobio uvid u stupanj oštećenosti zbog primjene prikladne konzervacijske tehnike.

Najugroženiji su bili željezni predmeti, čija se željezna jezgra pretvorila u željezni oksid, te im je prijetilo lomljenje, primijenjena je tehnika učvršćivanja. Potapanjem u zagrijani parafin, na temperaturi od 110° C, predmeti su apsorbirali parafin, koji se nakon hlađenja zadržavao u svim šuplinama, te ih na taj način učvršćivao.

Srebrni i posrebrjeni materijal, koji je na sebi imao tvrde primjese drugih metala i nečistoća od zemlje, čišćen je mehanički, uporabom ultrazvučne igle. Srebro koje je oksidiralo, te se srebrni sjaj pretvorio u tamnosiv, odnosno crni sloj, čišćen je elektrolitskim putem. Sve je na kraju ispolirano na polir-motoru, uz uporabu sredstva za poliranje srebra.

Brončani su predmeti bili u veoma lošu stanju. Tijekom vremena kupro klorid izgrizao je površinske slojeve predmeta, što je uzrokovalo njihovo raspadanje.

Samo pojedini dijelovi ostali su sačuvani; ti su iskuhivani u destiliranoj vodi s otopljenim natrijevim seskvikarbonatom. Nakon stabilizacije i sušenja predmeti su uranjani u Paraloid 72B, otopljen u acetonu.

Neki stakleni predmeti (bočice, nakit) bili su sačuvani u cijelosti, neki su bili u ulomcima, ili pak deformirani zbog gorenja. Cjelokupan materijal trebalo je oprati kako bi se uklonila nečistoća (ostaci zemlje, kalcita). Pranje se vrlo brzo obavljalo potapanjem u ultrazvučnoj kadi, u vodi s blagim Ph deterdžentom. Nakon sušenja i sortiranja ulomci koji su se mogli spojiti, lijepljeni su ljepilom za staklo.

Keramički materijal je također bio u lošu stanju. Ulomci su bili prekriveni nečistoćom i kalcitnim prevlakama. Postupak čišćenja i spajanja bio je isti kao i za staklo.

Od cjelokupnoga materijala najbolje su bili sačuvani koštani ukrasni i uporabni predmeti (ukosnice, medicinski instrumenti, igle za šivanje). Nakon čišćenja pomoću finih četkica, predmeti su uranjani u glicerinsko ulje, a lanenom krpicom ulje je utrljavano u strukturu, čime se površina uglačala.

Konzervacija jantarnoga prstenja i ogrlica predstavljala je konzervatorski problem. Gorenje, poradi obreda spaljivanja pokojnika, uništilo je strukturu jantara. Jantarni predmet se sačuvao u obliku, ali sama struktura je bila ispucana, te se mrvila i osipala. Kako bi se učvrstile površine, premazivane su veoma rijetkim Paraloidom 72B. Pomoću suhe ultrazvučne igle, pod lupom je

čišćena struktura predmeta od nečistoće i gareži. Taj rad iziskivao je dosta vremena i pažnje. Očišćeni predmet uranjan je u komori za vakuum, u otopini Paraloida 72B i cikloheksanola. Takvom metodom uspjelo se jantaru donekle vratiti njegovu prozirnost i sjaj.

Predmeti od sedefa (gumbi, fibule) bili su u dobru stanju. Naslage nečistoće skinute su pranjem i četkanjem u običnoj vodi.

Poseban konzervatorski izazov bili su tekstil i koža. Ta dva materijala su uglavnom konglomerat s broncom i željezom. Najvjerojatnije su to bili medicinski ili neki drugi instrumenti koji su, radi mogućnosti oštećenja, bili zamotani u tekstil ili kožu. Oksidacija je izgrizla metal dok su se na površini oksidiranoga sloja sačuvali koža i tekstil. Pri pokušaju odvajanja od površine laganim struganjem skalpelom dolazilo bi do pucanja oksidiranoga sloja. Niti parenje na vodenoj pari nije dalo rezultat. Oksidacija je toliko duboko ušla u strukturu kože i tkanine, da se nije dala odvojiti bez posljedica za jedan ili drugi materijal, stoga su zadržani takvi kakvi su nađeni uz, podrazumijeva se, čišćenje predmeta od naslaga zemlje kako bi mu se zadržao oblik, a tekstil i koža sačuvali od daljnjeg propadanja. Nakon sušenja predmeti su uranjeni u zagrijani parafin, pa je na taj način učvršćena struktura materijala.

OSTALO

D. Kliškić je kompletirao arheološku dokumentaciju prapovijesne gradine Šutanj kod Dugopolja, te je rekognoscirao pećine u okolici Sutine i Neorića, kao i arheološke lokalitete u Primorskom Docu.

MEĐUNARODNA SURADNJA

MEĐUNARODNA SURADNJA S FRANCUSKOM

U okviru ranije ugovorenih projekata s Francuskom i ove je godine nastavljena suradnja na kulturnom i znanstvenom planu.

U prvoj polovini srpnja u Arheološkom muzeju u Splitu boravila je ekipa francuskih kolega koji su nastavili s radom na opsežnom projektu Zbornika latinskih natpisa starokršćanske Salone – *Salona IV*.

Tijekom kolovoza i rujna u Saloni je nastavljen rad u Episkopalnom centru – Oratorij A. I ove je godine u radu sudjelovao predstavnik Francuske škole u Rimu koja se pridružila projektu. Ovo je nastavak uspješne suradnje na Manastirinama. Suradnju je, na prijašnjim osnovama, preuzela nova generacija arheologa, kako s hrvatske, tako i s francuske strane.

Direktori projekta su prof. dr. Emilio Marin i prof. dr. Françoise Prevot. Voditelji projekta su Jagoda Mardešić i dr. Pascale Chevalier. Projekt uključuje i rad sa studentima, hrvatskim i francuskim, koji sudjeluju u terenskom radu, radu s materijalom, kao i na obradbi arhiva i fotodokumentacije. U ovoj kampanji su bila uključena po dva studenta iz Hrvatske i Francuske.

Terenski radovi su se odvijali u središnjoj prostoriji Oratorija A - prostori I. 1a i I. 1b, u zapadnom dvorištu Oratorija – prostor I. 6 i sjevernoj prostoriji Oratorija – prostor I. 2. Za razliku od prošlogodišnje sezone istraživanja radovi su se najvećim dijelom odvijali na prostorima za koje je analiza ranije dokumentacije pokazala da nisu bili ranije istraživani.

U prostoru I. 1b uklonjena je pregrada i kameno popločanje – Sol I. 109, i to u južnom dijelu prostora. Ispred istočnog ulaza u prostoriju (vrata I. 107) pronađena je piscina s dobro sačuvanim tubulima (Bas I. 408). Piscina je pravokutna oblika i nije bila ranije poznata. Građena je istovremeno s piscinom ispred zapadnih vrata (Bas I. 506). Podnicu pISCINE čini kamena ploča. Sjeverno od obiju piscina istražen je kanal (Can I. 121) koji kod istočnoga ruba novootkrivene pISCINE (Bas I. 408) skreće pod pravim kutom prema sjeveru. Ovo skretanje se ne poklapa s Gerberovim tlocrtom koji je pretpostavio skretanje kanala, ali očito bez istraživanja. Sonda (površine 3x3 m) istočno od pISCINE je kopana do zdravice. Pokazalo se da je temelj južnoga zida prostora I. 1b (M I. 103) zid neke ranije građevine. U samoj sondi, osim brojnih ulomaka keramike, čija se datacija kreće u rasponu od 1. do 6. stoljeća, pronađene su rupe ukopane u zdravicu (lapor). Manjih rupa (promjer cca 10 cm) bilo je osam, dok se jedna, ukopana uza zid M I. 103, izdvaja veličinom (promjer 80). Rupa je imala okomito usječene stranice, a ispunjao ju je sloj I. 10007. Ovaj se sloj sastojao od smeđe zemlje s ulomcima sitnijega kamena i keramike. Zajedno s kanalom, koji je bio iskopan u tupini ove rupe, tragovi su drvenih konstrukcija koje su bile podignute prilikom gradnje Oratorija.

U južnoj prostoriji Oratorija (I. 3) iskopana je sonda s južne strane zida (M I. 103). Utvrđeno je da se ovdje nalazilo mjesto za loženje, odnosno za zagrijavanje prostorija Oratorija. Također, utvrđeno je kako je otvor u zapadnome zidu (M I. 303) prostorije I. 3 naknadno probijen, i to u vrijeme kada je u građevinu uveden sustav grijanja.

Zapadno dvorište Oratorija (I. 6) nalazi se između akvedukta koji je položen uz gradske zidine i Oratorija na istočnoj strani. Glavni ulaz u Oratorij A je sa zapadne strane – dakle u njega se ulazilo prolazeći kroz dvorište. U dvorištu se nalazi baza fontane (Sol I. 601) koja je položena u osi Oratorija. Stručnjaci, koji su se bavili pitanjem početaka kršćanstva u Saloni, naglašavaju značaj fontane za koju se smatra da je služila za prve obrede krštenja. Do sada uopće nije bilo poznato odakle se i na koji način fontana opskrbljivala vodom.

Istraživanja u kanalu akvedukta (II. 2) i na prostoru oko fontane pokazala su da je voda uzimana iz akvedukta. U periodu kasne antike skinute su ploče koje su

pokrivale akvedukt, a uz sam kanal je postavljen sarkofag (Bas I. 801). Na bočne strane akvedukta položena je osovina vodeničkog kola kojim je voda podizana u sarkofag. Na bočnim pločama kanala akvedukta vidljivi su tragovi osovine, a na zapadnoj bočnoj strani sarkofaga tragovi vodeničkog kola. Iz njega je, kroz rupu probijenu u istočnoj strani, voda kanalom (Can I. 602) odvođena do fontane koja se nalazi na nižoj nadmorskoj razini. Iz fontane je voda drugim kanalom (Can I. 603) odvođena do kolektora koji se nalazi uz jugozapadni vanjski ugao građevine. Odatle je drugim kanalom odvođena prema jugu.

Nalaz vodeničkog kola je od velika značaja jer ovakav način podizanja vode nije u rimskom vremenu bio uobičajen na području srednjega i zapadnog Mediterana.

Nastavljena su istraživanja sjeverne prostorije Oratorija A (I. 2). Istraživanja su provedena uza sjeverni zid prostorije I. 1. Sonda je površine 9,5x2 m, a kopalo se do dubine od 2,5 m. Ovaj zid je sačuvan u visini od preko tri metra, tj. do visine vijenca koji je podržavao bačvast svod kojim je bila nadsvodena prostorija I. 1 (središnja prostorija Oratorija). Ovo je, bar do sada, najbolje sačuvan zid u cijeloj Saloni. Pregledom ulomaka arhitektonske dekoracije s ranijih istraživanja pronađen je još jedan ulomak vijenca. Istraživanjem je utvrđeno da je sjeverna prostorija dodana samom Oratoriju u kasnijoj fazi. Stratigrafija pokazuje postojanje još dviju podnica čija je razina na višoj nadmorskoj visini od poda u središnjoj prostoriji Oratorija (I. 1). U ovoj sondi je pronađena i otpadna jama koja je sadržavala ulomke mozaika, keramike te ulomke životinjskih kostiju, kao i ostatke školjaka. Svi nalazi su sakupljeni i bit će obavljena osteološka analiza životinjskih ostataka. Do sada u Saloni nisu postojali podaci o prehrani u kasnoantičkom periodu. Budući da je pronađen veliki broj ulomaka mozaika, bit će ga moguće u potpunosti rekonstruirati. Utvrđeno je također da posljednjoj etapi u pregradnjama ovog objekta pripada prag (Por I. 214) koji se nalazi na zapadnome zidu (M I. 203) sjeverne prostorije. Pronađeni su ostaci podloge za stubište koje je vodilo od praga u prostoriju I. 2.

Sva su istraživanja praćena detaljnom arhitektonskom dokumentacijom u mjerilu 1:20, kao i fotodokumentacijom. Brojni nalazi keramike, mozaika i arhitektonske skulpture sortirani su i očišćeni, a keramika je pregledana i datirana.

Dovršen je pregled fotodokumentacije u muzejskom fotoarhivu. Sve će fotoploče biti skenirane i pohranjene na CD ROM.

22. svibnja je u Institutu za umjetnost i arheologiju na Sorbonnei održana prezentacija muzejske publikacije *Longae Salonae*. Prezentacija je održana u suorganizaciji Veleposlanstva RH u Francuskoj. Uvodnu riječ održao je veleposlanik RH Božidar Gagro, nakon pozdravne riječi ravnatelja Instituta prof. Fr. Barattea. Zaključni govor održao je prof. Turcan, član Francuske

akademije znanosti i umjetnosti. Uz ravnatelja Muzeja sudjelovali su M. Bonačić Mandinić i B. Pender.

U lipnju je ravnatelj Muzeja sudjelovao u radu skupštine Udruge Antiquité Tardive, kao i na znanstvenom skupu u organizaciji Udruge održanom u Lilleu.

Muzejske publikacije *Longae Salonae* i *Erešove bare* predstavljene su i u prostorijama francuske Akademije u Parizu. Tekst priopćenja je u tisku u radovima Akademije (CRAI).

MEDUNARODNA SURADNJA S BARCELONOM I MACERATOM

Ove godine Arheološki muzej Split nastavio je prošlogodišnju kulturnu suradnju sa Španjolskom, poglavito Barcelonom, u okviru koje se dio realizira i u suradnji s Maceratom.

U tom okviru, četiri stručnjaka - arheologa boravila su u Splitu (M. Mayer, J. Espluga, R. Gomes i G. Paci), a četvero u Barceloni (E. Marin, J. Mardešić, B. Pender, I. Prpa-Stojanac), te su odobrena financijska sredstva utrošena za uobičajeno pokriće boravišnih troškova za inozemne stručnjake u Splitu, te prijevoznih troškova za naše stručnjake u Španjolsku.

Tijekom odvijanja programa u 2003. realizirano je:

- nastavak obradbe latinskih natpisa Narone u svrhu izradbe Zbornika natpisa Narone
- proučavanje jezika na latinskim natpisima Narone i doline Neretve, koji će služiti u izradbi jedne doktorske disertacije u Barceloni
- sudjelovanje Arheološkog muzeja Split s 25 eksponata na Međunarodnoj izložbi o rimskom teatru u Španjolskoj *The Roman Theatre. The mise-en-scène* u organizaciji Ayuntamiento de Zaragoza: Zaragoza 11. IV. – 15. VI., Mérida 09. VII. – 31. VIII., Córdoba 17. IX. – 2. XI. Muzej je sa svojim eksponatima sudjelovao i u znanstveno-stručnom katalogu izložbe
- sudjelovanje Arheološkog muzeja Split s jednim eksponatom na velikoj umjetničkoj izložbi o prikazima oka i pogledu tijekom ljudske povijesti u Valenciji. Muzej je sa svojim eksponatom zastupljen i u monumentalnom katalogu izložbe.

MEDUNARODNA SURADNJA S VELIKOM BRITANIJOM

Izložba *Augusteum Narone*

Tijekom 2003. Arheološki muzej Split najviše je vremena u svome redovitom radu posvetio obradbi nalaza, proučavanju eksponata,

dokumentiranju, pisanju kataloških jedinica i sintetskih članaka o Augusteumu Narone i njegovim spomenicima, a sve u svezi pripreme velike izložbe koja je planirana za 2004. i 2005.

Osim rada iz redovite djelatnosti muzejskih djelatnika, dio poslova je obavljen ugovornim odnosom s izvanjskim pravnim ili fizičkim osobama. Za te poslove je korištena financijska pozicija od odobrenih 250 000,00 kn, a pristiglih 200 000,00 kn, slijedom sklopljenog Ugovora s Ministarstvom kulture.

Više od polovice tog iznosa utrošeno je za izradbu scenografije postava izložbe, nešto je utrošeno na putne i druge materijalne troškove, dok je značajniji dio utrošen za prijevode, lekturu i izradbu crteža za katalog izložbe.

Rezultat toga je izložba u cijelosti pripremljena: svi postamenti, vitrine, interijer vitrina, pano i slično. Pripremljeni su svi izložbeni eksponati, kako za samu izložbu, tako i za njezin katalog. Pripremljeni su svi prilozi: tekstualni i ilustrativni za katalog.

Prema tome, ugovoreni posao je u cijelosti realiziran, te je izložba potpuno pripremljena, tako da predstoji samo njezino postavljanje. Jedino sama rasvjeta izložbe nije realizirana, budući da je ta stavka znatno premašivala ugovorena sredstva, pa je to ostavljeno za 2004. Također, u cijelosti je pripremljen katalog izložbe, tako da predstoji samo njegov prijelom i tiskanje, kako je i bilo planirano slijedom rezultata ugovora koje je sačinilo Ministarstvo.

Naime, činjenica je da dio naših predviđenih sredstava nismo uspjeli ugovoriti s Ministarstvom kulture, kako smo izvorno bili planirali.

Tijekom 2003. uspjelo nam je usuglasiti sve pojedinosti oko postavljanja izložbe u Oxfordu, te odgoditi njezino otvaranje, što je bilo nužno imajući u vidu prethodno iznesenu činjenicu. Odgodom za 6. srpnja 2004. omogućeno nam je realizirati prije spomenute preostale poslove. Izložba u Oxfordu trajat će do 17. listopada.

Da pomicanje termina u Oxfordu ne bi bitnije utjecalo na "timing" izložbe, ona će na proljeće 2004., u prvom terminu, koji je tako dobiven, biti postavljena u Splitu, što je očito i prihvatljivije, kako bi tu značajnu izložbu prvo vidjela naša sredina.

Tijekom 2003. uspjelo nam je dogovoriti i dva gostovanja izložbe nakon Oxforda: prvo u Barceloni, potom u Rimu - Vatikanski muzeji. Glede prvoga, dogovor je finaliziran i potvrđen početkom 2004., dok glede drugoga to, na žalost, još nije postignuto, ali se nadamo skorom dogovoru, budući da je Vatikanski muzej još uvijek otvoren za taj projekt.

ZNA NSTVENI SKUPOVI

podnesena priopćenja

E. Marin

- Simpozij Pontificio consiglio della cultura i fundacija Maragall, Barcelona*
- Convegno internazionale dell'Università di Macerata, Ragusa-Siracusa*
- Convegno internazionale La materia e i segni della storia, Piazza Armerina*
- Međunarodni znanstveni skup Illyrica antiqua in memoriam D. Rendić Miočević, Zagreb*

B. Kirigin

- Sanctuaries et migrations culturelles dans l'Adriatique, EHESS, Maison des Sciences de l'Homme, Centre de Recherches Historiques, Paris*

STRUČNI I ZNA NSTVENI RADOVI (tiskani ili predani u tisak u 2003.)

Emilio Marin, ravnatelj

Knjige:

(urednik)

- Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4)*

(autor)

- Historia magistra archaeologiae, Split-Dubrovnik 2003.*

Vodič:

- E. Marin, B. Kirigin, Z. Buljević, S. Ivčević, A. Piteša, D. Kliškić, Archaeological Museum Split - Guide, Split 2003.*
- Isti, Musée archéologique de Split - Guide, Split 2003.*

Znanstveni radovi:

- Iscrizioni romane di Naron a conservate nel Museo di Makarska, Zbornik Tomislava Marasovića, Split 2002, 96-107 (Sažetak: Rimski natpisi iz Narone u Muzeju u Makarskoj (en collaboration avec M. Mayer, G. Paci, I. Rodà)*
- Naronitanski Augusteum i arheološka istraživanja u Naroni 1988.-2001., Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 11-50.*

Stručni radovi:

- Narona – projekt uređenja arheološkog lokaliteta s muzejskim paviljonom, Informatica museologica 33 (3-4) 2002, 31-38 (Summary: The project for developing the archaeological site with a museum pavilion)*
- Predgovor, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 7-8.*
- Avant-propos, ibid., 9-10.*
- Kronika 2002, VAHD 95/2002, 561-591.*
- Hrvatska arheologija prisutna u Francuskoj (razgovor vodila M. Perinić), Hrvatski veznik, 28, 2003, 18-19.*
- *Solin – Salone, Solin – Salona, Welcome to Split, été-verano 2003, 28-31.*

Članci i razgovori u novinama:

- Carevi starokršćanske arheologije, Vjesnik, 12. I. 2003.*
- Francuska akademija prepoznaje hrvatsku arheologiju, 26. I. 2003.*
- Ne mogu isti ljudi projektirati, izvoditi radove i nadzirati ih, 9. II. 2003.*
- I "orijentalni kultovi" su rimski kultovi, 23. II. 2003.*
- Simboli povezanosti domaće i međunarodne znanosti, 9. III. 2003.*
- Razdijeljeno srebrno blago iz Kartage sagledivo ipak na jednom mjestu, 23. III. 2003.*
- Poslužitelji pokojnika u kući za vječnost, 6. IV. 2003.*
- Starokršćanska Sicilija, 19., 20. i 21. IV. 2003.*
- U pohode izvorištu naših Grka, 4. V. 2003.*
- Egipat i njegov istraživač, 18. V. 2003.*
- Ikone s Istoka, 1. VI. 2003.*

s V. Kusin: *Arheološka jednadžba s gotovo svim nepoznanicama, Vjesnik, Zagreb 16. III. 2003.*

s G. Benić: *Najmlađi sam član Francuske akademije, Slobodna Dalmacija, Split 4. VI. 2003.; Zavirili smo u kuće Salonitanaca, Slobodna Dalmacija, 30. IX. 2003. Ministar ili superministar, Vjesnik (Panorama, str. 18), 20. XII. 2003.*

s M. Batarelo: *Pripovijest o rimskoj Soloni, Solinska kronika, 15. IX. 2003.*

sa S. Seferović: *Dostojan nasljednik velikog prethodnika, Dubrovački vjesnik, 25. X. 2003.*

U tisku:

- Salone romaine, Miscellanea Asher Ovadiah, Tel Aviv University*
- Livie à Narona, CRAI, Paris*
- Governors of Dalmatia – Novitates, Acta XII Congressus internationalis epigraphiae Graecae et Latinae, Barcelona 2002.*
- Predgovor Zborniku sv. Kajo, Solin*

- Predgovor knjizi V. Paškvalina, Sarajevo*
- Interview, Nuntius, Zagreb*
- Longae Saloniae I-II, Split 2002, CRAI 2003.*
- Erešove bare, Split 2002, CRAI 2003.*

Branko Kirigin, muz. savj.

Vodič:

- Faros – arheološki vodič, Stari Grad 2003.*
- Pharos – an archaeological guide, Stari Grad 2003.*

Stručni rad:

- Ilirsko svetište u Spili kod Nakovane, sa S. Forenbaher i T. Kaiser, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 329-331.*

Članci u novinama, razgovori i TV:

- Marina na Palagruži – ne hvala! - SD od 29. I.*
- Tijekom svibnja i lipnja objavio više članaka (putopis) u SD o ekspediciji F-P-F.*
- Uzletište ili 6 840 maslina: SD 15. XII.*

U tisku:

- Palagruža godine 2002. Preliminarni izvještaj s arheoloških iskopavanja, Opuscula Archaeologica, Zagreb*
- The Greek Background» (znanstveni skup u Glasgowu 2001.)*
- Hrvatsko izdanje knjige «Arheološka baština otoka Brača» (više autora)*

Maja Bonačić Mandinić, viši kustos

Znanstveni i stručni radovi:

- Zbirka novca franjevačkog samostana u Tomislavgradu, VAHD 94, 367-385.*
- Pecunia Naronitana, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 183-197.*
- Prikaz A. Miškec, Die Fundmünzen der römischen Zeit in Istrien, VAHD 95, 524-526.*

U tisku:

- Nekoliko primjeraka antičkog novca s Brača uz razmišljanje o Keltima u Dalmaciji, Zbornik N. Majnarić-Pandžić.*
- Novac, Augusteum Narone, Oxford (katalog izložbe)*

Jagoda Mardešić, viši kustos

Znanstveni radovi:

- Jantarni predmeti iz Narone, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve*, Split-Metković-Zagreb 2003 (*Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4*), 75-83.
- Salona i Salon (Histria Antiqua sv. 9)*
- Preliminarni izvještaj o hrvatsko-francuskim radovima u Salonu (2000., 2002., godina). Episkopalni centar – Oratorij A (VAHD 95) sa P. Chevalier i suradnicima*, 375-397.
- Prikaz: Loron (Croatie), VAHD 95, Bordeaux 2001, 519-524.*

U tisku:

- Salonitanske nekropole (Opuscula archaeologica posvećena N. Majnarić-Pandžić)*
- Nekropola nad hramom – Arheološki kontekst, Augusteum Narone, Oxford (katalog izložbe)*
- Katalog nalaza iz cele hrama, ibid.*

Zrinka Buljević, viši kustos

Znanstveni radovi:

- Stakleni inventar/Glass inventar, M. Sanader, Tilurium I, istraživanja – Forschungen 1997. – 2001., Zagreb 2003, 271-356.*
- Naronitansko staklo, arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 85-117.*

U tisku:

- Staklena kameja s Livijinim portretom, Augusteum Narone, Oxford (katalog izložbe)*
- Stakleni inventar, ibid.*

Sanja Ivčević, viši kustos

Znanstveni radovi:

- Metalni i koštani nalazi iz Augusteuma Narone, VAHD 95 (uz prilog E. Višić-Ljubić), 345-362.*
- Antički koštani predmeti iz Narone, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini*

Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 119-128.

-Antički metalni predmeti iz Narone, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 129-167.

U tisku:

-Metalni i koštani nalazi, Augusteum Narone, Oxford (katalog izložbe) (uz prilog E. Višić- Ljubić)

Ante Piteša, viši kustos

Znanstveni rad:

-Slaveni i rana hrvatska država, VAHD 95, 471-518.

U tisku:

-The Slavs and Early Croatian State, Zbornik J. Wilkes

Ema Višić-Ljubić, kustos

U tisku:

-O Saloni, monografija sv. Kaje

Damir Kliškić, kustos

Znanstveni rad:

-Prapovijesno sojeničko naselje Bijeli Vir kod Metkovića, VAHD 95, 53-182.

Boris Čargo, kustos

Stručni rad:

-El teatro romano. La puesta en escena, (katalog izložbe), Zaragoza 2003, 92, 107-110, 115-117, 164, 174-175, 180.

-Vodič po antičkoj Issi 5, Hrv. zora 34, Vis 2003, 5-9.

-Vodič po antičkoj Issi 6, Hrv. zora 35, Vis 2003, 5-7.

-Vodič po antičkoj Issi 7, Hrv. zora 36, Vis 2003, 4-9.

Znanstveni rad:

-*Arheološka djelatnost na otoku Visu i njegovu arhipelagu od 1992. do 2003.*, VAHD 95, 399-469.

Mira Topić, kustos

Znanstveni rad:

-*Stolno posuđe i glinene svjetiljke iz Augusteuma Narone*, VAHD 95, 183-344.

U tisku:

-*Keramika, Augusteum Narone*, Oxford (katalog izložbe)

Ivo Donelli, konzervator-savjetnik

-*Neka zapažanja tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova na skulpturama iz Augusteuma Narone, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve*, Split-Metković-Zagreb 2003 (Izdanja HAD-a 22, Niz NARONA 4), 67-73.

Arsen Duplančić, viši knjižničar

Stručni radovi:

-*Bibliografija u Naroni 1981-2002.* u: *Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve*, Zagreb-Metković-Split 2003, 417-431.

-*Bibliografija za 2002.*, VAHD 95/2002, Split 2003, 527-560.

-*Indeks personarum /Kazalo osobnih imena (i) Indeks locorum/Kazalo zemljopisnih naziva* u: *Toma Arhidakon, Povijest salonitanskih i splitskih prvosvećenika*, Split 2003, 461-492.

-*Kazalo osoba (i) Kazalo zemljopisnih naziva* u: *Joško Belamarić, Studije iz srednjovjekovne i renesanse umjetnosti na Jadranu*, Split 2001, 565-592.

-*Kazalo osobnih imena* u: *Komparativna povijest hrvatske književnosti, Zbornik radova V*, Split 2003, 185-192.

Znanstveni rad:

-*Odjeća splitske općinske straže iz sredine XIX. stoljeća*, *Kulturna baština* 31, Split 2002, 205-214.

PREDAVANJA

E. Marin nastavio je redovita predavanja na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu. Kao honorarni red. prof. u II. sem. 2002/2003., tj. u proljeće 2003. predavao je na Sveučilištu Paris IV na Sorbonnei kasnu antiku, te držao seminar iz grčko-rimske antike. Kao redoviti profesor predavao na poslijediplomskom studiju antičke arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Posebna pojedinačna javna predavanja održao:

-*Matica hrvatska, Beč*

-*Académie des Inscriptions et Belles Lettres - Pariz*

-*Institut d'Art et d'Archéologie, Paris IV*

-*Alliance française, Split*

B. Kirigin održao je predavanja

-u Zadru, u *Gradskoj knjižnici* 11. II. o Palagruži

-u Splitu, u *Književnom krugu* 27. II. (*vidi SD* 1. III. *SOS za Palagružu*)

-*Parikija (otok Paros)*, o Farosu 6. V.

-*Naoussa (otok Paros)*, o Hvaru 9. V.

-u Komizi na *Dan sv. Mikule «Georadar i Palagruža»*

SURADNJA SA SREDSTVIMA JAVNOG PRIOPĆAVANJA

Ravnatelj Muzeja u brojnim je prilikama surađivao sa svim sredstvima priopćavanja: televizija, radio, novine.

Tisak je opširno izvijestio o prezentacijama muzejskih izdanja u Zagrebu: *Slobodna Dalmacija* 18. i 21. II., *HINA*, 19. i 21. II., *Vjesnik* 21. II., *Hrvatsko slovo* 21. II.

HTV u glavnom dnevniku na Prvom programu 19. II., izvješćuje o prezentaciji izložbe *Augusteum Narone* u hotelu Sheraton u Zagrebu; o istom događaju izvješćuje i *Vjesnik* 20. II.

HTV u glavnom dnevniku na Prvom programu 7. III. emitira vijest o izboru ravnatelja Muzeja u Francusku akademiju znanosti i umjetnosti, istoga dana i *Radio* i *HINA* objavljuju vijest, također s izjavom ravnatelja Muzeja. *Vjesnik* o tome izvješćuje 8. III., i ponovno 10. i 11. III. (kada objavljuje i prikaze s prezentacije muzejskog izdanja *Longae Salonae* u Zagrebu iz pera Radoslava Katičića i Ante Rendića Miočevića), *Novi list*, *Glas Istre*, *Večernji list* 11. III., *Slobodna Dalmacija* 13. III., 18., 19., 20-21. IV.; *Hrvatski radio* emitira izjavu ravnatelja Muzeja 11. III. (o muzejskom izdanju *Longae*

Salonae opširno piše Milan Ivanišević u *Solinskoj kronici*, od 15. III. gdje se donosi i članak Ž. Žižića o njezinu predavljanju u Zagrebu), a *Solinska kronika* 15. IX. o predavljanju u Solinu, te *Dubrovački vjesnik* 18. X. o predavljanju u Dubrovniku (članak P. Jančić).

Slobodna Dalmacija 14. IV. izvješćuje o projektu izložbe Augusteuma u Oxfordu, 15. IV. o prezentaciji tog projekta dan ranije u Arheološkom muzeju, o čemu je također izvijestila *HTV* i *Jutarnji list*.

HTV na Prvom programu u emisiji *Pozivnica* 12. VI. izvješćuje o prijemu ravnatelja Muzeja u Francusku akademiju znanosti i umjetnosti 6. VI.

Slobodna Dalmacija 6. IX. izvješćuje o prezentaciji *Longae Salonae* u Solinu 4. IX., te 2. X. o prezentaciji istoga izdanja u okviru *Knjige Mediterana* u Splitu 30. IX.

O radovima u Naroni *HTV* objavljuje u emisiji *Panorama* 7. X., u glavnom dnevniku Prvog programa 13. X., te u emisiji *Dobro jutro Hrvatska* 27. X., *Hrvatski radio* na Drugom programu 26. XI., *Hrvatsko slovo* 19. XII.

Glas Istre 27. XI. izvješćuje o prezentaciji časopisa *Histria Antiqua* sa strane ravnatelja Muzeja u Puli 25. i 26. XI.

O predaji mača francuskog akademika ravnatelju Muzeja 8. XII. izvješćuje *HTV* u glavnom dnevniku na Prvom programu istoga dana, *Slobodna Dalmacija* 9. i 10. XII., *Vjesnik*, *Večernji list* i *Novi list* 10. XII., *Globus* 19. XII., *Solinska kronika* 15. XII.

Hrvatski radio emitira razgovor s ravnateljem Muzeja u emisiji *Portreti* 10. IX.

Nautik radio – Vis emitira razgovor s ravnateljem Muzeja 25. IX.

Ravnatelj Muzeja je sudjelovao u novogodišnjoj anketi o događaju godine za *Slobodnu Dalmaciju* i *Vjesnik*.

B. Kirigin, u povodu 4. srpnja – 20 godina od otvaranja stalne izložbe “Issa – otok Vis u helenističko doba” u tvrđavi Gospina baterija u Visu, dao intervju za *Nautik radio - Vis* (6. VIII.)

-Mrduja objavljen 29. III. na *HTV* u emisiji *More*

-ekspedicija F-P-F (više puta)

-Palagruža - 18. IX. u emisiji *More*

E. Višić-Ljubić - kontakti s novinarkom *Slobodne Dalmacije* i *Solinske kronike* M. Sesartić u svezi osvjetljenja teatra i nedopuštenih građevinarskih radova u Saloni, što je rezultiralo člankom u *Slobodnoj Dalmaciji* pod naslovom “Bager nešto ravna po Saloni” (8. travnja, str. 14)

-snimanje priloga za emisiju “Iza” s temom o Saloni, o istraženosti lokaliteta te o načinu života u tom antičkom gradu i njegovoj povezanosti s drugim dijelovima Carstva. Razgovor vodila 6. listopada s novinarkom Televizije

Federacije. Prilozi su snimani u Muzeju u postavu i na lokalitetima Salone -snimanje priloga za *TV Dalmaciju* za Solinsku panoramu o protekloj turističkoj sezoni te planovima i aktivnostima za sljedeću. Razgovor vodila u Tusculumu s novinarkom Nelom Mešinom. Prilog je prikazan 17. XI. u 20,00 h, a repriziran u srijedu 19. XI. u 16,30 sati.

A. Piteša surađivao s novinarkom *Večernjeg lista* u svezi istraživanja Sv. Filipa i Jakova, članak objavljen 3. XI.

J. Serdarević napravio intervju o istim istraživanjima na engleskom jeziku sa Z. Buljević za *Hrvatski radio*, Glas Hrvatske - Voice of Croatia.

B. Čargo - intervju s novinarom *Nautik radija – Vis* o arheološkim radovima na Visu.

U nekoliko navrata davao informacije lokalnom dopisniku *Slobodne Dalmacije* i dopisniku *Jutarnjeg lista* o arheološkim radovima na Visu.

Sudjelovao u snimanju priloga za emisiju *More i Panorama - HTV-a*, o amforama u viškoj Zbirci, te o luci i termama antičke Isse.

VANJSKA SURADNJA

E. Marin

-član povjerenstva za obranu doktorske disertacije Anemari Bugarski, Institut za povijest umjetnosti i arheologiju, Paris IV, Sorbonne

-član povjerenstva Senata Sveučilišta u Splitu za počasni doktorat Željku Mardešiću

-član povjerenstva za Muzej Narona

-izradba koncepcije i izbor spomenika za kalendar 2004. za Grad Metković.

B. Kirigin

-organizator i voditelj ekspedicije Faros-Paros-Faros (26. IV. – 25. V. 2003.). 17. VIII. (nedjelja) u Hvaru prijam članova ekspedicije Faros-Paros-Faros kod predsjednika Republike Stipe Mesića, koji je bio pokrovitelj ove ekspedicije. Ekspediciji je pridonio svojim donatorstvom i Arheološki muzej.

J. Mardešić izradila je Elaborat o zaštiti spomeničke baštine na području Solina (naručio Građevinski institut Hrvatske i Grad Solin)

Z. Buljević nastavila je obrađivati stakleni inventar s iskopavanja u Tiluriju pod vodstvom prof. dr. Mirjane Sanader.

E. Višić-Ljubić napravila je izbor od 20 fotografija iz izložbe *Pro Salona*, te pripremila legende i promotivni materijal za potrebe prezentacije knjige pod naslovom *Longae Salonae* koja je održana 20. veljače u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

M. Bonačić Mandinić i J. Mardešić sudjelovale su u Organizacijskom odboru za uručenje mača E. Marinu 8. prosinca.

M. Bonačić Mandinić je član Upravnog vijeća Arheološkog muzeja u Zadru, a E. Marin Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu.

B. Čargo održao prigodan govor na otvorenju izložbe fotografija *Viški fumori* u Visu, autora Anele Borčić i Mirka Matijaša.

B. Kirigin vratio eksponate vlasništva J. Oreba iz Vele Luke s izložbe *Palagruža*.

STRUČNO USAVRŠAVANJE

E. Višić-Ljubić - na poziv Instituta za turizam sudjeluje na regionalnoj radionici projekta "Od turizma i kulture do kulturnog turizma: Strategija razvoja". Radionica je održana 20. ožujka u prostorijama Hrvatske gospodarske komore u Splitu.

-nazočnost na predavanju organiziranome u MHAS-u 9. svibnja pod naslovom "Muzeji i pedagogija"

-sudjelovanje na tečaju: "Čuvanje muzejskih zbirki - Uvod u preventivnu zaštitu" u organizaciji MDC-a (2. i 3. XII.), zajedno s J. Mardešić.

PRIZNANJA I PROMAKNUĆA

E. Marin izabran za redovitoga inozemnog člana *Académie des Inscriptions et Belles Lettres, Institut de France*, Paris, 7. ožujka.

Odlukom Senata Sveučilišta u Splitu 20. veljače potvrđen za naslovnoga redovitog profesora Provincijalne arheologije na Umjetničkoj akademiji, drugi izbor – trajno zvanje.

-biografija uvrštena u američko izdanje *Who's Who in the World*, Marquis, 21. izdanje (2004)

-Nagrada Europskog kruga za znanost Europskog pokreta Hrvatska

-izabran za počasnog člana Skupštine Turističke zajednice Grada Splita 24. lipnja.

Društvo prijatelja kulturne baštine objavilo je bibliografiju A. Duplančića: Mihaela Kovačić, *Bibliografija radova Arsena Duplančića 1979. - 2001.*, Split 2002. Na skupštini Književnog kruga Split ponovno izabran u Upravni odbor.

OPĆI, TAJNIČKI, KNJIGOVODSTVENI I BLAGAJNIČKI POSLOVI

Tijekom 2003. sklopljeno je:

- 81 ugovor o djelu - fizički rad (Narona 15, Solin 27, Vis 10, Turska peć 6, Palagruža 3, Pučišća 6, za potrebe Muzeja 14 ugovora)
- 5 ugovora o djelu - intelektualne usluge (M. Popović - 2, Lj. Dadić - 3)
- 17 ugovora o autorskom djelu (T. Šalov - 10, Z. Mihanović, M. Klarić - 2, B. Pavazza, J. Delić - 2, S. Alajbeg)
- 3 ugovora o otkupu
- 2 posudbena ugovora (Institut Valencia d'Art Modern, "La Caixa" Foundation).

U sklopu investicijskog programa u 2003. sklopljeni su sljedeći ugovori:

- Ugovor o izvođenju radova na sanaciji i uređenju ulaznog dijela lapidarija s "CONEX-ST" d.o.o. Split
- Ugovor o izvođenju radova na hidroizolaciji terase ulaznog trijema s "CONEX-ST" d.o.o. Split
- Ugovor o izvođenju građevinsko-zanatskih radova na uređenju vanjskog prilaza AMS-a s "JELGRAD" d.o.o. Split
- Ugovor o izvođenju radova na uređenju i opremanju depoa s "JELGRAD" d.o.o. Split
- Ugovor o nabavi i ugradnji ventilacijskog sustava u restauratorskoj radionici s "KGH-TEHNIKA" d.o.o. Split
- Ugovor o izvođenju radova na sanaciji električne instalacije u radionici kućnog majstora s "GARMAX" d.o.o. Split
- Ugovor o izvođenju radova na proširenju videonadzornog sustava s "ELECTRONIC SECURITY SPLIT".

Muzej je s Ministarstvom kulture RH sklopio Ugovore o korištenju sredstava za programe:

- 1.za redovitu djelatnost na ukupan iznos od 3.565.000,00 kn
- 2.za investicijski program sveukupno 950.000,00 kn
- 3.za arheološke i konzervatorske radove u Saloni u iznosu od 250.000,00 kn
- 4.za arheološko sondiranje kapele Sv. Dujma u iznosu od 35.000,00 kn
- 5.za tiskanje VAHD-a u iznosu od 80.000,00 kn

- 6.za tiskanje Vodiča AMS-a u iznosu od 35.000,00 kn
- 7.za arheološke i konzervatorske radove u Visu u iznosu od 100.000,00 kn
- 8.za arheološke i konzervatorske radove u Naroni u iznosu od 200.000,00 kn
- 9.za istraživanje Sv. Filipa i Jakova kod Marine u iznosu od 20.000,00 kn
- 10.za arheološka istraživanja lokaliteta Turska peć u iznosu od 45.000,00 kn
- 11.za zaštitna arheološka iskopavanja na lokalitetu Salamandrija na Palagruži u iznosu od 50.000,00 kn
- 12.za međunarodnu kulturnu suradnju sa Španjolskom u iznosu od 20.000,00 kuna
- 13.za međunarodnu kulturnu suradnju s Velikom Britanijom u iznosu od 250.000,00 kn
- 14.za međunarodnu kulturnu suradnju s Francuskom u Saloni u iznosu od 50.000,00 kn
- 15.za otkup arheoloških predmeta iz privatnih zbirki I. Vrgoč i V. Samardžić u iznosu od 20.000,00 kn
- 16.za restauraciju umjetnina AMS-a u iznosu od 85.000,00 kn
- 17.za konzervaciju i restauraciju 364 arheološka predmeta iz sjeverozapadne splitske nekropole u iznosu od 30.000,00 kn.

Na temelju zahtjeva za novčano podupiranje tiskanja VAHD-a, Ministarstvo znanosti i tehnologije doznačilo je ukupno 45.000,00 kuna.

U redovnom roku dostavljen je Program rada muzeja za godinu 2004. Ministarstvu kulture, Splitsko-dalmatinskoj županiji, Gradu Splitu i Gradu Solinu.

Ugovori o radu

Sklopljen je ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa Z. Podrug.

Sklopljeni su ugovori o radu na određeno vrijeme s M. Topić i D. Marević, te ugovor o volonterskom radu s M. Bilić.

I. Z. Bajić je prestao ugovor o volonterskom radu.

Temeljem Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama isplaćena je jubilarna nagrada za 11 djelatnika, darovi za djecu u prigodi Sv. Nikole, te božićnica za sve djelatnike Muzeja.

Upravno vijeće

Održane su dvije sjednice Upravnog vijeća.

Stručno vijeće: održana su dva sastanka Stručnog vijeća.

Odjel za arheologiju: održana su dva sastanka Odjela za arheologiju.

Administrativni poslovi

Urudžbirano je 728 dopisa.

Nadležnim službama za statistiku redovito su dostavljani tromjesečni statistički izvještaji TU-21 za arheološke lokalitete i Muzej.

Za potrebe posudbe muzejskih spomenika za izložbe u inozemstvu obavljani su poslovi u svezi pribavljanja A.T.A. karneta za privremeni izvoz kulturnog dobra u inozemstvo (Zaragoza, Valencia), Licence UT-I-652.

Napisan je niz potvrda za djelatnike Muzeja, prijave i odjave Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, fotokopirana muzejska dokumentacija, obavljene rezervacije hotela za potrebe smještaja muzejskih djelatnika na službenom putu, obračunato je 108 putnih naloga.

ZAKLJUČAK

U godini 2003. svoj pridonos u raznovrsnim i uspješnim poslovima Arheološkog muzeja u Splitu iskazali su:

Odjel za arheologiju: dr. sc. Branko Kirigin, Maja Bonačić Mandinić, Jagoda Mardešić, mr. sc. Zrinka Buljević, mr. sc. Sanja Ivčević, Ante Piteša, Ema Višić-Ljubić, Damir Kliškić, Boris Čargo i Miroslava Topić. Volonteri: Ivana-Zrinka Bajić i Maja Bilić.

Knjižnica: Arsen Duplančić, Hanja Anić i Dijana Marević.

Odjel općih poslova: Boško Utrobičić, Snježana Pavić, Željko Laura, Ante Ivančić, Slobodanka Antičić, Dragana Radačić, Dragan Šimunić, Ivica Marović, Jozo Šakić, Marija Madir, Irijana Šakić, Ante Marović, Đuro Požgaj i Paško Božić.

Odjel tehničkih poslova: Branko Pender, Ivo Donelli, Ika Prpa-Stojanac, Borko Vješnica, Mario Čorić, Tonči Seser, Zoran Podrug i Ivanka Vukšić.

Ravnatelj

prof. dr. Emilio Marin
Split, 30. siječnja 2004.